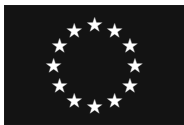

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Plenarinio posėdžio dokumentas

14.10.2004

B6-0162/2004

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

papildomai prie Tarybos pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 2 dalį

pateikė Jan Marinus Wiersma

Užsienio reikalų komiteto vardu

dėl Europos Sąjungos karinės operacijos „ALTHEA“ Bosnijoje ir Hercegovinoje

Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Sąjungos karinės operacijos „ALTHEA“ Bosnijoje ir Hercegovinoje

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2003 m. liepos 12 d. Tarybos bendrus veiksmus 2004/570/BUSP dėl Europos Sąjungos Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdomos karinės operacijos,¹
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į savo 2002 m. balandžio 10 d. rezoliuciją dėl Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) ir ES bei NATO santykių,²
  - atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl Bendros užsienio ir saugumo politikos (pagrindinius aspektus ir galimybes), ypač priimtas 2002 m. rugsėjo 26 d.³ ir 2003 m. spalio 23 d.,⁴
  - atsižvelgdamas į savo 2003 m. kovo 13 d. rezoliuciją dėl ESGP operacijos Buvusioje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje,⁵
  - atsižvelgdamas į savo 2003 m. balandžio 10 d. rezoliuciją dėl naujos Europos saugumo ir gynybos struktūros,⁶
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 2 dalį,
- A. pažymėdamas 2004 m. liepos 14 d. Tarybos bendruosius veiksmus ir Europos tarybos pranešimą dėl ESGP misijos Bosnijoje ir Hercegovinoje sutartiniu kodiniu pavadinimu „Althea“, kuri bus pirmoji plataus masto Europos Sąjungos karinė misija ir kurioje dalyvaus apie 7000 kariškių palyginti su anksčiau vykdytomis mažesnėmis misijomis, pvz., „Concordia“ (apie 350 kariškių) Buvusioje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje ir „Artemis“ (apie 1400 kariškių) Konge,
- B. manant, kad kiekviena ES operacija, kurios metu **gali būti** panaudota jėga, viršijant esamos ES policijos misijos Bosnijoje ir Hercegovinoje įgaliojimus, reikia siekti platesnės visuomenės paramos bei aukščiausių demokratinio teisėtumo normų atitikties,
- C. **prisimenant JT Saugumo tarybos rezoliuciją Nr. 1551 (priimtą 2004 m. liepos 9 d.), kuri primena šalims, kad jos išsipareigojo bendradarbiauti su Tarptautiniu tribunolu buvusios**

---

¹ OL L 252, 2004 7 28, p.10

² OL C 127 E, 2003 5 29, p. 579

³ OL C 379 E, 2003 11 14, p. 295

⁴ P5_TA(2003)0460.

⁵ OL C 61 E, 2004 3 10, p. 379

⁶ OL C 64 E, 2004 3 12, p. 599

Jugoslavijos karo nusikaltimams tirti, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn visus asmenis, kuriems šis tribunolas pareiškė kaltinimus,

- D. pažymėdamas Jungtinių Tautų Saugumo tarybos paramą šiai misijai¹, kuri iki 2004 m. pabaigos perims daugumą iki šiol Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) taikos stabilizavimo pajėgų (SFOR) atliekamų užduočių,
- E. pažymėdamas, kad bendrosios operacijos išlaidos apytikriai vertinamos 71,7 mln. eurų ir šios išlaidos teks tiesiogiai valstybėms narėms, remiantis ES Sutarties 28 straipsnio 3 dalimi, bei valdomos „ATHENA“ pagalba (administravimo mechanizmas, įsteigtas 2004 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimu 2004/197/BUSP²,
- F. pažymėdamas, kad saugumas Bosnijoje ir Hercegovinoje po 1995 m. karo pabaigos stipriai padidėjo, tačiau vis dar egzistuoja didelis pavojus šalies saugumui, kuris verčia atkreipti į tai dėmesį. Tai ypač aktualu grėsmių, kylančių dėl organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos, tarptautinio terorizmo, pilietinių neramumų ir etninių konfliktų atvejais,
- G. ***atkreipdamas dėmesį, kad dabartinė silpna institucinė sąranga, sukurta 1995 m. Deitono susitarimais, neleidžia Bosnijos ir Hercegovinos valstybei efektyviai ir sėkmingai susidoroti su prieš tai paminėtomis kliūtimis,***
- H. atkreipdamas dėmesį į tai, kad šimtai tūkstančių pabėgėlių dar neturi galimybės sugrįžti, o viena iš priežasčių yra ta, kad didelė teritorijos dalis yra užminuota tiek priešpėstinėmis tiek prieštankinėmis minomis, todėl teritorija yra nesaugi; pabrėždamas, kad išminavimas yra būtina ekonominio augimo ir stabilumo sąlyga, ypač turizmo ir žemės ūkio srityse,
- I. ***griežtai rekomenduodamas sudaryti Bosnijos ir kaimyninių šalių taikos susitarimą, kuriuo būtų pataisyti Deitono susitarimai ir be oficialių dvišalio bendradarbiavimo susitarimų dar būtų sukurtas ir abipusis pasitikėjimas prieš pradėdant derybas dėl stojimo į ES; pažymėdamas, kad taikos susitarimus galėtų parengti tarptautinė konferencija, suburianti visas regiono šalis, ES valstybes nares, JT ir JAV,***
- J. pripažindamas, kad NATO vadovaujamos taikos stabilizavimo pajėgos (SFOR) suvaidino didelį vaidmenį, palaikydamos taiką ir saugumą Bosnijoje ir Hercegovinoje, padėdamos užtikrinti stabilumą ir neleisdamos kilti naujai prievartos bangai,
- K. pažymėdamas, kad NATO išlaikys būstinę Sarajeve su apytikriai 250 kariškių ir civilių darbuotojų, kurių pagrindinis vaidmuo – testuoti NATO bendradarbiavimą su Bosnija ir Hercegovina dėl gynybos reformos, siekiant bendros atsakomybės kartu su ES kovojant prieš terorizmą ir tvarkant visus su karo nusikaltėlių paieška susijusius reikalus; pabrėžia, kad karo nusikaltėlių sulaikymas ir patraukimas baudžiamojon atsakomybėn parodys ar galima pasitikėti tarptautine bendruomene, NATO, ir galiausiai ES, bei bus būtina sąlyga tolimesniai susitaikymui,
- L. ***pabrėždamas, kad padėties Bosnijoje ir Hercegovinoje stabilizavimas yra labai svarbus viso regiono stabilumui ir kad šio regiono institucijų stiprinimas galėtų labai prisidėti prie***

¹ Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucija 15551 (2004), priimta 2004 m. liepos 9 d.

² OL L 63, 2004 02 28, p. 68.

dabartinių institucijų ir valstybingumo problemų sprendimo kaimyninėse šalyse,

1. sveikina nustatčius naują darnią ir nuoseklią ES strategiją Bosnijoje ir Hercegovinoje¹, į kurią įeina visapusiška strategija Bosnijai ir Hercegovinai, naujas mandatas ypatingam ES įgaliotiniui², tam tikri civiliniai aspektai, pvz. stabilizacijos ir asociacijos procesas bei Bendrijos paramos rekonstrukcijai, vystymui ir stabilizavimui programos, Europos Sąjungos policijos misija³, taip pat atvykstančios stabilizavimo pajėgos „Althea“;
2. dar kartą apgailestauja, kad Europos Parlamentas neįtrauktas į šią veiklą, kad Sutartyje numatyti Parlamento teisės, kad su juo būtų pasitarta, apribojimai ir ribotai teikiama informacija;
3. apgailestauja dėl sprendimo finansuoti šią misiją iš įnašų, neįtrauktų į įprastą ES biudžetą;
4. mano, kad „Althea“ operacija turėtų sustiprinti ES įvairialypius santykius su Bosnija ir Hercegovina bei skatinti šios šalies pažangą siekiant narystės ES; pritaria teiginiams, kad šie veiksmai stiprina vietos policijos pajėgumus ir kovą su organizuotu nusikalstamumu, palaipsniui perduodant atsakomybę už saugumą vietos valdžios institucijoms;
5. remia Bosnijos ir Hercegovinos stabilizavimo ir asociacijos procesą, kuris šiai šaliai sudaro svarbų pagrindą siekti narystės ES; palankiai vertina ES ypatingam įgaliotiniui lordui Ashdown suteiktus naujus įgaliojimus – įgyvendinti įvairialypės pagalbos Bosnijai ir Hercegovinai priemonių rinkinį, tačiau dar kartą primena, kad, siekdama integracijos į Europą, Bosnija ir Hercegovina daugiausia turi remtis savo pačios pastangomis;
6. sveikina ES priėmus sprendimą pasinaudoti NATO pajėgumais vykdant „Althea“ misiją, nes tokiu būdu patvirtinamas šių dviejų organizacijų bendradarbiavimas bei įgyvendinamas 2002 m. gruodžio mėn. susitarimas dėl ES prisijungimo prie NATO planavimo ir valdymo infrastruktūros („Berlynas plus“);
7. pritaria ypač glaudžiam ES stabilizavimo pajėgų Bosnijoje ir Hercegovinoje bei toje šalyje likusių NATO pajėgų bendradarbiavimui, kad būtų užtikrintas aiškus šių dvejų organizacijų vaidmenų ir atsakomybės pasidalijimas;
8. palankiai vertina tai, kad NATO tebeveikia Bosnijoje ir turi vadovietę Sarajeve NATO programos „Partnerystė taikos labui“ įgyvendinimui, tačiau reikalauja, kad kartu su atsakomybe už taikos palaikymo misiją Europos Sąjungai taip pat būtų perduota ir atsakomybė už kovos su terorizmu operacijas bei karo nusikaltėlių sulaikymą;
9. rekomenduoja specialiajam ES įgaliotiniui ne tik glaudžiai bendradarbiauti su ES pajėgų vadu, bet ir pakviesti NATO atstovus į Europos Sąjungos specialaus įgaliotinio

¹ Išsami strategija Bosnijoje ir Hercegovinoje buvo išdėstyta 2004 m. birželio 14 d. Išorės santykių taryboje ir 2004 m. birželio 17–18 d. patvirtinta Europos Vadovų Taryboje. ES Taryba, 10099/04, Briuselis, 2004 m. birželio 14 d.

² Tarybos bendrieji veiksmai 2004/569/BUSP, 2004 m. liepos 12 d. ES Oficialusis leidinys L252/7, 2004 m. liepos 28 d., pp. 7-9

³ Tarybos bendrieji veiksmai 2002/210/BUSP 2002 m. kovo 11 d.; OL L70, 2002 3 13, p. 1.

koordinavimo grupę, taip siekiant užtikrinti ES veiklos kryptį koordinavimą ir nuoseklumą Bosnijoje ir Hercegovinoje;

10. pritaria trečiųjų šalių ketinimui dalyvauti ES karinėse operacijose;
11. mano, kad ši operacija turėtų dar labiau sustiprinti bendrus Europos karinių operacijų planavimo ir valdymo pajėgumus Europos lygmeniu kuriant ES civilinio ir karinio planavimo grupę; sveikina ketinimus, kuriais siekiama karinius veiksmus susieti su kitais ES vaidmens Bosnijoje ir Hercegovinoje aspektais, įskaitant tvarkos priežiūrą, vystymąsi ir mokymą;
12. reikalauja, kad „Althea“ misijos dalyviai įsipareigotų laikytis Bendrijos ir tarptautinių teisės aktų, kuriuose apibrėžiamos žmogaus teisės;
13. mano, kad į ES pajėgas reikia įtraukti stiprios „žandarmerijos“ elementą (integruotą policijos padalinį) vykdyti toms užduotims, kurioms karinės pajėgos iš esmės nebuvo parengtos ir kurių negali atlikti įprastos policijos pajėgos, ypač nuo tada, kai ES policijos misija neturi teisės atlikti kokius nors veiksmus, o tik gali duoti patarimus arba stebėti raidą; pabrėžia, kaip šiuo atveju svarbu sustiprinti pastangas kuriant vietinę daugiatautę policiją, kuria pasitikėtų visos šalies bendruomenės;
14. primygtinai reikalauja, kad ES karinės ir policijos pajėgos bei Bosnijos ir Hercegovinos civilinės institucijos glaudžiai bendradarbiautų aktyviai persekiodamos karo nusikaltėlius bei kovodamos su bet kokio pobūdžio terorizmu;
15. rekomenduoja, kad ES karinės pajėgos tęstų SFOR pajėgų pradėtą praktiką, kai mažų karinių junginių kariai paskirstomi gyventi vietinių gyventojų namuose ir taip leidžiama padėti valdyti padėtį bei sukurti atgrasomąjį įvaizdį, nepaisant to, kad kariškių skaičius 2004 m. sumažintas nuo 12000 iki 7000;
16. pabrėžia būtinybę vadovavimo grandinėje aiškiai nustatyti ES karinių pajėgų vado Bosnijoje ir Hercegovinoje bei ES operacijų vado, t. y. Vyriausiojo jungtinių pajėgų Europoje vado pavaduotojo (DSACEUR), dirbančio Vyriausioje jungtinių pajėgų Europoje vadavietėje (SHAPE), atsakomybę; džiaugiasi tuo, kad NATO regioninėje būstinėje Neapolyje, Italijoje, bus įsteigtas ES vadovaujamas padalinys;
17. reikalauja, kad atsižvelgiant į labiau integruotus ir koordinuotus civilinius ir karinius „Althea“ operacijos aspektus, ES specialusis įgaliotinis informuotų apie esamą padėtį, o Politikos ir saugumo komiteto, kuris nurodo ES karinės operacijos politinę ir strateginę kryptį, pirmininkas informuotų apie tai reguliariai;
18. kad būtų išvengta tokių atvejų, kaip 2004 m. kovo mėn. Kosove, komitetas reikalauja informacijos apie tai, kaip įvairios ES institucijos planuoja darbą priimdamos sprendimus dėl netikėtų smurto protrūkių; ragina Tarybą suteikti specialios informacijos apie operatyvinius gebėjimus ir kovos taisykles vykdant „Althea“ misiją;
19. tiki, kad sukūrus ES civilinio ir karinio planavimo grupę, bus žengtas svarbus žingsnis siekiant, kad pasinaudodama operacijos „Althea“ analize ir patirtimi, ES taptų pajėgesnė valdyti pilietines ir karines krizes;

20. ragina koordinuoti žvalgybos veiksmus ir pataria taikyti specifinį mechanizmą informacijos srautams apie galimus etninius konfliktus koordinuoti tarp ES, NATO ir JAV bei kitų šio regiono veikėjų;
21. ragina Tarybą apibrėžti ir patikslinti ES stebėjimo misijos Bosnijoje ir Hercegovinoje vaidmenį, siekiant ją pritaikyti prie „Althea“ misijos bei ištraukti iš šios misijos ne karinį aspektą;
22. pritaria tam, kad po 6 mėn. bus atlikta operacijos apžvalga ir ragina ES ypatingąją įgaliotinę bei Politikos ir saugumo komiteto pirmininką pateikti Europos Parlamentui šios apžvalgos ataskaitą;
23. ragina Pirmininkų sueigą įgalioti atsakingą komitetą siųsti į Bosniją ir Hercegoviną tiriamąją delegaciją, kad ši įvertintų pažangą;
24. įgalioja Pirmininką perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių parlamentams bei trečiosioms šalims, Bosnijos ir Hercegovinos parlamentams bei vyriausybėms.